

Brüssel, 2.12.2020
COM(2020) 713 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Õigusemõistmise tagamine ELis – Euroopa õiguslase koolituse strateegia aastateks
2021–2024**

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Õigusemõistmise tagamine ELis – Euroopa õigusosalase koolituse strateegia aastateks 2021–2024

1. SISSEJUHATUS

Lissaboni lepinguga anti Euroopa Liidule (EL) pädevus toetada kohtunike ja kohtutöötajate koolituse kaudu õigusosalast koostööd tsiviil- ja kriminaalasjades¹. Sellest ajast alates on ELi õigust käsitleva õigusosalase koolitusega parandatud **ELi õiguse nõuetekohast ja ühetaolist kohaldamist** ning tugevdatud **vastastikust usaldust piiriüleste kohtumenetluste suhtes**, aidates seega arendada ELi õigusruumi.

Komisjoni 2011. aasta teatis „Usalduse suurendamine Euroopa õigusemõistmise vastu. Euroopa õiguskoolituse uus mõõde“² tõi kaasa **olulise muutuse** õigusosalase koolituse korralduses ELis, seda nii lähenemisviisi kui ka ulatuse poolest. Kui enamik 2010. aasta uuringule³ vastanud ELi kohtunikest ja prokuröridest polnud kunagi osalenud ELi või mõne teise liikmesriigi õigust käsitlevas õigusosalases koolituses, siis pärast teatise vastuvõtmist on seda ELi õiguspraktikutest teinud üle poole (üle 1 miljoni).

Euroopa õigusosalase koolituse strateegia 2011–2020 hindamine (avaldatud 2019. aastal)⁴ ja Euroopa õigusosalase koolituse aastaaruanded⁵ näitavad, et üldiselt on enamik strateegia eesmärke saavutatud. Peamine eesmärk – et pooled (st 800 000) õiguspraktikutest osaleksid aastatel 2011–2020 ELi õigust puudutaval koolitusel – saavutati 2017. aastal. Strateegia on aidanud suurendada koolituste arvu, kuid edendanud ka uut liiki tegevusi, näiteks vahetusprogramme. See on aidanud parandada ELi õigust käsitlevat koolitust mitme õiguspraktikute kategooria, eelkõige kohtunike ja prokuröride jaoks. Samuti on see suurendanud selliste võrgustike suutlikkust nagu Euroopa õigusosalase koolituse võrgustik (EJTN) ning tugevdanud ELi tasandi võrgustikke ja koolitajaid.

Nendele saavutustele tuginedes on nüüd oluline, et õigusosalane koolitus jääks ELi tegevuskavas tähtsale kohale ja seda **tugevdataks veelgi**.

EL seisab silmitsi mitmete uute suundumuste ja väljakutsetega, mida tuleb käsitleda õigusosalase koolituse raames, sealhulgas õigusriigi olukorra halvenemine ja rünnakud põhiõiguste vastu mõnes liikmesriigis, meie ühiskondade üha suurem üleminek digitaaltehnoloogiale ja Lääne-Balkani riikide väljavaated saada ELi liikmeks. Lisaks on

¹ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõike 2 punkt h ja artikli 82 lõike 1 punkt c.

² KOM(2011) 551 (lõplik).

³ „Õigusosalane koolitus ELi liikmesriikides“, Euroopa Parlamendi uuring (IPOL-JURI-ET(2011)453.198).

⁴ „Euroopa õigusosalase koolituse strateegia 2011–2020 hindamine“, komisjoni talituste töödokument (SWD(2019) 380).

⁵ Euroopa Komisjoni õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi aruanded.

koolitusel osalemise tase liikmesriigiti ja õigusvaldkonna ametite lõikes endiselt väga erinev. Sellel võib olla negatiivne mõju ELi õiguse ühetaolisele ja tõhusale kohaldamisele.

Käesolev teatis põhineb alates 2011. aastast saadud kogemustel ja uutel suundumustel. See kajastab 2011.-2020. aasta strateegia komisjonipoolse hindamise ja 2018. aastal komisjoni korraldatud ulatusliku avaliku konsultatsiooni⁶ tulemusi. Selles esitatakse terviklik strateegia õiguspraktikute ELi õigust käsitleva koolituse edasiseks parandamiseks, laiendades strateegiat uutele teemadele, kutsealadele ja geograafilistele piirkondadele, tegeledes uute väljakutsetega ja seades uued eesmärgid 2021.-2024. aastaks.

2. PAINDLIK REAGEERIMINE ELI ÕIGUST PUUDUTAVATELE KOOLITUSVAJADUSTELE

Õiguspraktikud peavad suutma muutustega kohaneda ja seda ka ELi õiguse valdkonnas. Seetõttu on oluline olla ELi õiguse alastele koolitusvajadustele reageerimisel paindlik.

Õigusalane koolitus ühise õigusriigikultuuri edendamiseks

Õigusriigi põhimõtte austamine on väga oluline ELi õiguse tõhusaks kohaldamiseks ning vastastikuseks usalduseks liikmesriikide ja nende õigusasutuste vahel. Üks õigusriigi põhitunnus on tõhus õiguskaitse ja see nõuab liikmesriikide kohtusüsteemide sõltumatust, kvaliteeti ja tõhusust. **Õiguspraktikutel on oluline roll õigusriigi põhimõtte kaitsmisel.** Nad peaksid pidama sammu selle valdkonna ELi õigustikuga, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu kiiresti muutuva kohtupraktikaga, et nad saaksid seda oma töös rakendada. Hea väljaõppega praktikutel ja nende võrgustikel on oluline roll õigusriigi kultuuri tugevdamisel ja õigusriigi põhimõtete kaitsmisel⁷, kusjuures kesksel kohal on kohtusüsteemi sõltumatuse põhimõte.

Põhiõiguste kaitsmine

Liikmesriikide kohtunikud ja muud õiguspraktikud on olulised toimijad, kes tagavad **ELi põhiõiguste harta** tõhusa kohaldamise ja muudavad hartas sätestatud õigused inimeste igapäevaelus realsuseks.

Nad peaksid saama spetsiaalseid koolitusi harta kohaldamise, selle kohaldamisala ja konkreetsete õiguste, näiteks andmekaitse⁸ kohta, aga ka selle kohta, milline on harta seos siseriikliku õigusega ja koosmõju Euroopa inimõiguste konventsiooniga. Hartaga seotud koolitused tuleks vajaduse korral lisada ka ELi õiguse eri valdkondi käsitlevatesse koolitusmoodulitesse⁹.

---

⁶ https://ec.europa.eu/info/consultations/training-justice-professionals-eu-law-evaluation_et

⁷ Komisjoni teatised „Õigusriigi tugevdamine liidus – tegevuskava“ (COM(2019) 343 final) ja „2020. aasta aruanne õigusriigi kohta. Õigusriigi olukord Euroopa Liidus“ (COM(2020) 580 (final)).

⁸ Vt isikuandmete kaitse üldmäärus, õiguskaitse direktiiv ja Euroopa Liidu Kohtu hiljutine kohtupraktika, nt 8. aprilli 2014. aasta otsus kohtuasjas *Digital Rights*, liidetud kohtuasjad C-293/12 ja C-594/12; 21. detsembri 2016. aasta otsus kohtuasjas C-203/15: *Tele2 Sverige*.

⁹ Komisjoni teatis „Strateegia ELi põhiõiguste harta kohaldamise tõhustamiseks“ (COM(2020) 711 final).

Õigusemõistmise digiteerimise laiendamine

Õiguslane koolitus peab valmistama õigusvaldkonna spetsialiste ette **digiüleminekuks** ja **tehisintellekti** kasutamiseks¹⁰. Arengud selles valdkonnas mõjutavad üha enam meie elu kõiki aspekte. COVID-19 pandeemia on näidanud, et kohtusüsteemid peavad digitaaltehnoloogiale ülemineku abil kiiresti kohanema. Õiguspraktikud peavad olema teadlikud, kuidas **digivahendid ja -tehnoloogia** mõjutavad menetletavaid asju, ning olema valmis neid oma igapäevatoos kasutama, sealhulgas piiriülestes menetlustes¹¹. Nad peavad tagama üksikisikute õiguste ja isikuandmete piisava kaitse digiruumis, eelkõige selleks, et pooled saaksid tutvuda toimikutega ja osaleda kohtuistungitel.

Areneva ELi õigusega sammupidamine

Euroopa õiguslane koolitus peaks hõlbustama õiguspraktikutele **mõista ELi õiguse rolli** nende igapäevases töös, tagama **selle täieliku jõustamise** ning ELi õigusest tulenevate **õiguste ja kohustuste järgimise** riigisisestes kohtumenetlustes. Samuti on oluline, et nad oleksid kursis ELi õiguse arenguga. Selleks et uutel õigusaktidel ja Euroopa Kohtu kohtupraktikal oleks soovitud mõju ning et õiguspraktikutele oleks vajalikud teadmised ja oskused, on vaja koolitusi.

Eelkõige kehtib see ELi peamiste **piiriülese õiguslase koostöö** vahendite kohta. **Euroopa Prokuratuuri** asutamisel on oluline mõju ka prokuröride, kohtunike ja kaitsjate koolitamisele. Eelkõige peaks strateegia tõhustama nende kutsealade koolitust, mis käsitleb Euroopa Prokuratuuri õiguslikku alust, riigisisestes õigussüsteemides ja kohtustruktuurides tehtud kohandusi, Euroopa Prokuratuuri suhteid teiste ELi finantshuvide kaitsmisega tegelevate ELi asutuste ja ametitega, nagu EUROJUST, EUROPOL ja OLAF, ning Euroopa Prokuratuuri poolt piiriüleises õiguslases koostöös kasutatavate ELi õigusaktide kohaldamist.

Julgeoleku valdkonnas jäävad peamisteks koolitusteemadeks terrorismivastane võitlus, organiseeritud kuritegevus (sealhulgas inimkaubandus, tulirelvad ja ebaseaduslik uimastikaubandus), vägivaldse äärmusluse ja terrorismi viiva radikaliseerumise ennetamine ja selle vastu võitlemine ning rahapesuvastane võitlus.

Ohvritega kokku puutuvaid õiguspraktikuid tuleks koolitada, et nad oskaksid ohvreid paremini toetada ja nendega paremini suhelda, võttes eelkõige arvesse kõige haavatavamate isikute vajadusi¹². Samuti peaksid nad teadma, kuidas tuvastada **menetlusõiguste kuritarvitamist** ja kasutada selle lahendamiseks olemasolevaid vahendeid.

Spetsiaalseid koolitusi ning käsitlemist teiste kursuste raames vajavad **laste õigused**¹³, **puuetega** inimeste õigused ning õigussüsteemide kohandamine neile rühmadele, konkreetsed

¹⁰ Kooskõlas komisjoni teatisega „Õigusemõistmise digipööre ELis“ (COM(2020) 710 final).

¹¹ Nõukogu järeldused „Õiguskaitse kättesaadavus: digiülemineku võimaluste ärakasutamine“ (2020/C 342 I/01).

¹² Komisjoni teatis „Ohvrite õigusi käsitlev ELi strateegia (2020–2025)“ (COM(2020) 258 (final)).

¹³ Tulevane *ELi lapse õiguste strateegia* (võetakse vastu 2021. aastal).

probleemid, millega seisavad silmitsi soolise vägivalla ohvrid¹⁴, aga ka võrdõiguslikkus ja **diskrimineerimiskeeld**.

Esmatähtis on **tarbijaõiguste** tagamine, pakkudes täiendusõpet¹⁵ nii materiaali- kui ka menetlusõiguse valdkonnas¹⁶, nagu on kinnitanud ebaseaduslike võtete levik COVID-19 pandeemia ajal¹⁷. Tuleb tagada ELi **kodakondsusest tulenevate õiguste** tõhus kasutamine, sealhulgas vaba liikumise valdkonnas.

Koolitusi vajavad paljud õiguspraktikud, kes rakendavad **ühtse turu** norme¹⁸, sealhulgas ettevõtjate jaoks olulisi norme, näiteks norme, mis käsitlevad ELi-siseste investeringute kaitset¹⁹, osaliselt selleks, et tagada investorite usaldus. Koolitused peaksid hõlmama ka **ELi äriühinguõigust**, eelkõige digitaalseid vahendeid ja protsesse, äriühingute piiriülest ümberkujundamist, ühinemist ja jagunemist, ning ELi konkurentsioigust nende jaoks, kes seda vajavad.

Ka ELi **keskkonnaalaste õigusaktide** kohaldamine nõuab eriteadmisi ja rohkem koolitusi.

Anda praktikutele vahendid uute väljakutsetega toimetulekuks

Terrorismi uued vormid, vägivaldne äärmuslus ja küberkuritegevus ning COVID-19 pandeemia ei ole mõjutanud mitte ainult üksikisikute ja ettevõtete elu, vaid ka riikide kohtusüsteeme, mis peavad sellega kohanema. Eelkõige pandeemia on muutnud kurjategijate tegutsemisviisi ning küberkuritegevus, internetikuritegevus ja tervisega seotud kuritegevus on oluliselt kasvanud²⁰. Õiguspraktikud peavad nende muutustega kaasas käima²¹. Samuti tekitavad uued töövormid probleeme töö- ja sotsiaalõiguses. Kiiresti tuleks korraldada ja teha kättesaadavaks **uued koolituspakkumised**, nagu seda on hiljuti tehtud küberkuritegevuse ja varjupaiga valdkonnas.

---

¹⁴ Vt Rahvusvahelise Juristide Komisjoni juhend *naiste õiguskaitse kättesaadavuse kohta soolise vägivalla korral*: <http://www.icj.org/wp-content/uploads/2016/03/Universal-Womens-access-to-justice-Publications-Practitioners-Guide-Series-2016-ENG.pdf>

¹⁵ Elukestev kutsealane koolitus.

¹⁶ See hõlmab ühtsete õigusnormide täitmise tagamise koostöö mehhanismide alast koolitust, nt tarbijakaitsealase koostöö määruse (määrus (EL) 2017/2394) alusel.

¹⁷ Nt petturitest ettevõtjad, kes kasutavad ebaausaid kaubandusvõtteid, ja massilised lendude tühistamised, ilma et peetaks kinni tarbijate õigusest saada hüvitist.

¹⁸ Komisjoni teatis „Pikaajaline tegevuskava ühtse turu normide paremaks rakendamiseks ja täitmise tagamiseks“ COM(2020) 94 final.

¹⁹ Komisjoni teatis „ELi-siseste investeringute kaitse“ (COM(2018) 547 final).

²⁰ Nt küberrünnakud tervishoiuvaldkonnas, võltsitud ravimitega kauplemine, kaitsevahenditega seotud pettused või COVID–19 testid ning sanitaarjätmete ebaseaduslik kõrvaldamine.

²¹ <https://www.cepol.europa.eu/media/news/cepol-issues-fast-track-needs-analysis-impact-covid-19-law-enforcement-training>

Koolitajate tegevus:

- pakkuda kohtunikele ja teistele õiguspraktikutele mõeldud täiendusõppe raames süstemaatiliselt ELi õigustiku alaseid koolitusi, mis puudutavad ELi aluslepingutes ja põhiõiguste hartas sisalduvaid **õigusriigi põhimõtteid ja põhiõiguseid**;
- **integreerida ELi õigus**, sealhulgas põhiõiguste harta, siseriikliku õiguse alasesse koolitustegevusse ning korraldada vajaduse korral ELi õiguse alaseid erikoolitusi;
- pakkuda koolitusi, et parandada **digipöörde ja tehisintellekti** alast teadlikkust ja oskusi ning kasutada tõhusalt digitaalseid kohtumenetlusi ja registreid;
- tagada tõhusad koolitused **uute ELi õigusaktide ja kohtupraktika suundumuste** kohta, sealhulgas piiriülese õiguslase koostöö vahendite ja Euroopa Prokuratuuri kohta;
- keskenduda koolituste puhul sellele, kuidas kaitsta **üksikisikute õigusi digiruumis** (nt andmekaitse, eraelu puutumatus, mittediskrimineerimine, kaitse soolise internetivägivalla eest, lepinguõigus, tarbijaõigused) ja **konkreetsete rühmade õigusi** (nt lapsed, puuetega inimesed, soolise vägivalla, rassismi ja diskrimineerimise ohvrid);
- **jälgida** koolitusvajadusi ja **kohandada** õppekavasid vastavalt tekkivatele probleemidele.

Komisjoni tegevus:

- **toetada** õiguspraktikute **ELi õiguse alast koolitust** vastavalt nende vajadustele;
- jätkata **Euroopa Nõukoguga** tehtavat koostööd koolituse valdkonnas, mille raames käsitletakse ka ELi põhiõiguste hartat.

3. ÕIGUSPRAKTIKUTE KOOLITUS MUUDEL TEEMADEL PEALE ELI ÕIGUSE

Euroopa õiguslase koolitus peaks olema pelgalt õiguskoolitusest laiem ja toetama **ametioskuste** arendamist. Õigus ja õiguspõhimõtted ei toimi vaakumis, seepärast peavad õiguspraktikud omandama oskusi eri valdkondades.

Kohtuniku **ametioskuste**²² alase koolituse eest vastutavad liikmesriigid. Selline koolitus on väga oluline kohtute tõhususe, kohtusüsteemide ja üldsuse vahelise usalduse ning õiguspraktikute vahelise usalduse seisukohast piiriülese koostöö puhul. **Kohtunike** peamised koolitusteemad on kohtunike käitumine, vastupidavus, teadvustamata eelarvamused, kohtuasjade ja kohtusaali haldamine ning juhtimine.

Lisaks vajavad **kõik õiguspraktikud** vajaliku oskusteabe, hoiakute ja eksperditeadmiste omandamiseks koolitusi **muude kui õiguslase teadmiste ja oskuste** valdkonnas, mida pakuvad näiteks käitumisteadused, psühholoogia, antropoloogia, majandus ja kognitiivne lingvistika.

Õiguskeele oskuse arendamine on oluline, et võimaldada sujuvat dialoogi praktikute vahel, mis omakorda edendab vastastikust usaldust piiriülestes kohtumenetlustes. Võõrkeelte

²² St kohtunikuks olemiseks vajalikud oskused ja hoiakud.

valdamine aitab õiguspraktikutel mõista välisriikide õigussüsteeme ja õigusmõisteid ning suurendab osavõtmist piiriülesest koolitusest.

Komisjon toetab edasijõudnute ja tehnilise õiguskeele õpet, et täiendada riiklikku pakkumist, ning julgustab keele- ja õigusalaspektide kombineerimist sellises koolituses, mis on osutunud tõhusaks.

Koolitajate tegevus:

- lisada kohtuniku ametioskused ning muud kui õigusalased teadmised ja oskused riiklikesse täiendõppeprogrammidesse;
- pakkuda õigusalaseid võõrkeeltekoolitusi, eelkõige piiriüleste juhtumitega tegelevatele õiguspraktikutele.

Komisjoni tegevus:

- toetada rahaliselt muid kui õigusalaseid piiriüleseid koolitusi, kui need on seotud õiguskoolitusega.

4. ÕIGUSPRAKTIKUTELE MÕELDUD KOOLITUSTE LISAMINE, LAIENDAMINE JA VAJADUSTELE PAREMINI KOHANDAMINE

2011. aasta teatise põhieesmärk oli vajaliku hoo andmiseks suurendada koolitatud õiguspraktikute arvu. Selline eesmärk oli iseenesest edukas muutuste käivitaja. Siiski toodi koolitusstrateegia hindamisel esile mõned probleemid, näiteks tulemuste erinevus kutsealade ja riikide lõikes. See tähendab, et vaja on lähenemisviisi, millega seatakse **uued ja ambitsioonikad (ehkki diferentseeritud) eesmärgid**, mis on paremini kohandatud koolitusvajadustele ja milles võetakse rohkem arvesse asjaomaste ametialade osalemisaktiivsust ELi õiguse alastel koolitustel .

Osalemise ELi õigust käsitleval täiendkoolitusel ELis (%)

Ametid	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kohtunikud ja prokurörid	24,62 %	23,04 %	24,00 %	29,11 %	28,10 %	38,03 %	48,22 %	54,66 %	55,70 %
Kohtu ja prokuratuuri töötajad	1,75 %	0,90 %	1,52 %	1,32 %	2,06 %	2,39 %	3,23 %	4,14 %	6,40 %
Advokaadid	1,79 %	1,73 %	5,04 %	5,28 %	3,54 %	4,11 %	4,88 %	4,82 %	3,36 %
Notarid	11,36 %	5,75 %	10,37 %	15,31 %	18,07 %	13,89 %	27,03 %	22,35 %	26,03 %
Kohtutäiturid	3,57 %	4,02 %	3,12 %	8,29 %	5,67 %	7,57 %	9,55 %	12,77 %	16,19 %

Allikas: Euroopa Komisjon (EL 28, v.a 2019: EL 27, kuna Ühendkuningriigilt andmeid ei saadud; andmed iga-aastastest Euroopa õiguslase koolituse aruannetest²³).

Üldiselt peaks ELi õiguse alastel koolitustel osalema **rohkem õiguspraktikuid** ning koolitajad peaksid **parandama ELi õiguse alast koolituspakkumist**, olgu see siis riigisisene või piiriülene, ELi (kaas)rahastatud või mitte. See puudutab kõiki õigusvaldkonna spetsialiste, kes kohaldavad ELi õigust, hõlmates eelkõige kohtunikke, prokuröre ja kohtutöötajaid, aga ka advokaate, notareid, kohtutäitureid, lepitajaid, õigustõlke/-tõlkijaid, kohtueksperte ning teatavalte juhtudel vanglatöötajaid ja kriminaalhooldusametnikke.

Kohandatud eesmärgid

Kohtunikud ja prokurörid on peamised ELi õiguse nõuetekohase kohaldamise tagajad riiklikul tasandil²⁴. Nad peaksid jääma ELi õiguse alase koolituse **peamiseks sihtrühmaks**. Kohtunikud kohaldavad ELi õigust *ex officio*, rakendavad ülimuslikkuse ja vahetu õigusemõju põhimõtteid ning esitavad eelotsuse küsimused Euroopa Liidu Kohtule. Prokurörid peavad tundma ELi õigustiku asjakohaseid osi ja neid kohaldama. Siia alla kuuluvad muu hulgas kahtlustatavate ja süüdistatavate menetlusõigused kriminaalmenetluses, ELi finantshuvide kaitse ja uued tegevuseeskirjad pärast Euroopa Prokuratuuri loomist.

Kohtu- ja prokuratuuritöötajad on kohtusüsteemide sujuvaks toimimiseks asendamatud. Mõned neist on seotud kohtuotsuste koostamise ja täitmisega, dokumentide piiriülese kättetoimetamise, Euroopa maksekäskude, Euroopa vahistamismääruste või muude piiriüleste menetlustega. See nõuab mitmesuguseid ELi õiguse alaseid koolitusi, mis peaksid olema täpselt kohandatud kindlaksmääratud vajadustele. Komisjon julgustab kõigi riikide ja ELi tasandi kohtutöötajate koolitajate võrgustiku loomist, et jagada parimaid tavasid ja tugevdada riiklike koolituspakkumisi.

Advokaatidel on oluline roll ELi õiguse praktilisel rakendamisel paljudes kohtumenetlustes, olgu need siis riigisisised või piiriülesed, tsiviil-, perekonna-, haldus- või kriminaalmenetlused. Samuti on nende ülesanne tõstatada ELi õigusega seotud küsimusi konkreetsetes õiguslikes olukordades. Nad peavad olema kursis viimaste muutustega ELi õigustikus. Seetõttu on oluline keskenduda erapraksises töötavate advokaatide ja nende koolitajate koolitamisele.

Notarid aitavad tagada ELi õiguse mõju üksikisikute ja ettevõtjate jaoks olulistes valdkondades, nagu pärimisasjad, lepitus, maksejõuetus ja rahapesuvastane võitlus. See peaks paremini kajastuma koolituse sisus, julgustades samas interaktiivsete meetodite kasutamist, sealhulgas e-õpet.

Kohtutäiturid osalevad kohtuotsuste piiriüleises täitmisel, näiteks Euroopa väiksemate nõuete ja vara piiriülese sissenõudmise puhul. Kuigi nende ametialane staatus ja taust on erinevad, kuuluvad nad umbes kolmandikus liikmesriikides kohtutöötajate hulka. Neil on vaja

²³ Vt joonealune märkus 5 ja 2020. aasta aruanne; https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/training-legal-practitioners-and-training-practices_et.

²⁴ See puudutab kõiki kohtuid, sealhulgas halduskohtuid.

rohkem asjakohast ELi õigust puudutavat koolitust, et tagada, et kohaldavad seda oma igapäevatoos korrektselt.

Muudele kutsealadele pakutava koolituse parandamine ELi õiguse valdkonnas

Käesoleva strateegia ja Euroopa õiguskaitsealase koolituskava²⁵ ühiseid jooni silmas pidades on osutunud kasulikuks töötada välja ja edendada prokuröride, kohtunike ja uurijate ühiseid koolitusmaterjale ning -kursusi. Sellega seoses on tervitatav Euroopa õiguslase koolituse võrgustiku ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ameti (CEPOL) viljakas koostöö ja seda võiks edasi arendada.

Vanglatöötajad ja kriminaalhooldusametnikud on uus sihtrühm, kuna nende koolitamine on äärmiselt oluline, et kaitsta põhiõigusi kinnipidamise ajal (eelkõige Euroopa vahistamismääruste kontekstis²⁶) ning tugevdada nende võtmerolli radikaliseerumise ennetamisel vanglates ja rehabilitatsiooniprogrammide edu tagamisel. Samuti peavad nad olema teadlikud ELi poliitikast, eelkõige seoses vangide üleviimise, kriminaalhoolduse, asenduskaristuste, järelevalve, uimasteid käsitlevate õigusaktide ja muude vanglatega seotud küsimustega²⁷.

Muud õigusvaldkonna spetsialistid, näiteks vahendajad²⁸, kohtueksperdid²⁹, pankrotihaldurid³⁰ ning kohtutõlgid ja -tõlkijad³¹, vajavad üha enam teadmisi ja pädevusi ELi õiguse kohaldamisel. Nende kohtumenetlustesse antava panuse kvaliteeti tuleks parandada asjakohaste ELi õiguse alaste koolituste abil.

Kõigi sidusrühmade tegevus:

aastaks 2024 peaks ELi õiguse alases täiendõppes ja -koolituses igal aastal osalema:

- 65 % kohtunikest ja prokuröridest;
- 15 % kohtu- ja prokuratuuritöötajatest, kes vajavad pädevust ELi õiguse alal;
- 15 % advokaatidest³²;

²⁵ Vt komisjoni teatis COM (2013) 172.

²⁶ Vt 5. aprilli 2016. aasta otsus kohtuasjades C-404/15 ja C-659/15: PPU, Aranyosi ja Căldăraru, 25. juuli 2018. aasta otsus kohtuasjas C-220/18: PPU, ML, ja 15. oktoobri 2019. aasta otsus kohtuasjas C-128/18: Dorobantu.

²⁷ „ELi uimastitevastase võitluse programm ja tegevuskava 2021–2025“ (COM(2020) 606).

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 136, 24.5.2008, lk 3).

²⁹ Nõukogu järeldused ja tegevuskava, mis käsitlevad edasisi samme seoses Euroopa kohtueksperdi ala loomisega (10128/16).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (ELT L 141, 5.6.2015, lk 19) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid, ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv) (ELT L 172, 26.6.2019, lk 18).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1).

³² Advokaatide koolituse jälgimisel võetakse arvesse andmete kogumisel esinevaid raskusi.

- 30 % notaritest;
- 20 % kohtutäituritest.

Võrgustike tegevus:

- **Euroopa õigusosalase koolituse võrgustik** – luua kõigi kohtutöötajatele koolituse pakkujate võrgustik, et vahetada eksperditeadmisi ja parimaid tavaid³³;
- **Euroopa vanglakoolitusakadeemiade võrgustik (EPTA)** – hõlmata kõik liikmesriigid³⁴, selgitada välja ELi õigusega seotud koolitusvajadused ja sõnastada asjakohased meetmed;
- **Euroopa Kriminaalhoolduse Organisatsioon (CEP)** – jätkata koolitusala tööd.

5. KVALITEETSE JA TÕHUSA KOOLITUSTEgevuse EDENDAMINE

Õigusosalase koolituse pakkumine ei ole eesmärk omaette. Oluline on ka, et koolitus oleks oma eesmärkide saavutamiseks piisavalt **kvaliteetne**. Oluline on hea metoodika ja seda alates kavandamisest kuni rakendamise ja hindamiseni. Selleks et paindlikult reageerida praktikute igapäevastele probleemidele, peavad koolitajad pidevalt jälgima **koolitusvajadusi** nii riiklike kui ka Euroopa sidusrühmade seisukohast.

Õiguspraktikutele tuleb pakkuda **erinevaid õppevorme**: refleksiivseid, kontseptuaalseid, eksperimentaalseid ja konkreetseid. Koolituses tuleks ühendada **auditoorne õpe, e-õppe vahendid ja töökohapõhine õpe**. Auditoursed (sealhulgas piiriülesed) koolitused on olulised oskuste ja hoiakute arendamiseks ning vastastikuse usalduse loomiseks, võimaldades vaba arutelu usaldavas ja lugupidavas õhkkonnas. Need peaksid jätkuma niipea, kui terviseolukord seda võimaldab. ELi tasandi koolitused peaksid ka aitama toetada uusi lähenemisviise, näiteks **hübriidformaadid** (auditoorse õppe ja veebipõhise õppe kombinatsioon) ja auditoursed **kutsealade ülesed** koolitused konkreetsetel asjakohastel teemadel.

Kasutada tuleks **mitmesuguseid kättesaadavaid** koolitusvahendeid ja -vorme, et oleks võimalik võtta arvesse koolitatavate osalemisvõimalusi ja eripära. Koolituses peaks paremini ära kasutama **uusi tehnoloogiaid**³⁵, et jõuda laiema ringi isikuteni ja toetada koolituse kvaliteeti. Seda vajadust suurendab jätkuv pandeemia ja üleminek auditourselt tegevuselt veebipõhisele koolitusele.

Kvaliteetne **e-õpe** ja ELi õiguse alased **e-teavikud** peaksid muutuma kättesaadavaks kõigile õiguspraktikutele. Need peaksid täiendama ja mitmekordistama auditoorse õppe kasulikkust ajakohaste materjalide ja iseseisvate õppevahenditega, et e-õiguskeskkonda võimalikult hästi ära kasutada.

³³ Komisjon väljendab heameelt Euroopa õigusosalase koolituse võrgustiku otsuse üle laiendada sihtrühma kohtu- ja prokuratuuritöötajatele.

³⁴ Praegused ELi liikmesriigid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Tšehhi, Saksamaa, Eesti, Hispaania, Soome, Prantsusmaa, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia ja Rootsi.

³⁵ Nt virtuaalne kontaktõpe: interaktiivne virtuaalne klassiruum; virtuaalreaalsus: digiseadmetega juurdepääsetav virtuaalne koolituskeskkond; liitreaalsus: reaalne keskkond, mida täiendab arvuti loodud tajutav teave; segarealsus: tegelikkusele on lisatud virtuaalseid elemente.

Riigi tasandil võetud meetmetel ei saa olla sama mõju kui piiriülestel meetmetel. Endiselt on prioriteediks üldine ja spetsialiseerunud piiriülene kohtunike, prokuröride ja kohtute esimeeste vahetus. See tugevdab Euroopa ühist õiguskultuuri, suurendab usaldust ja edendab ELi õiguse ühetaolist kohaldamist. Selline vahetus peaks looma osalejate jaoks käegakatsutavat lisaväärtust ja sellel peaks olema mitmekordistav mõju töökeskkonnas.

Kõikide koolituste puhul peaks näitama, et nad on oma eesmärgid saavutanud. **Hindamisel** tuleks lisaks õppurite rahulolu tasemele hinnata ka teadmiste ja oskuste omandamist, hoiakute muutumist ja mõju töötulemustele³⁶.

Koolitajate tegevus:

- jälgida tähelepanelikumalt **soovitusi**, mis on esitatud *nõuannetes koolituspakkujatele*³⁷ ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku *käsiraamatus Euroopa õiguskoolituse metoodika kohta*³⁸
- korraldada igal aastal **piiriüleseid koolitusi** vähemalt 5 %-le kõikidest kohtunikest ja prokuröridest; julgustada osalema uusi osalejaid;
- pakkuda interaktiivset, praktilist ja kõigile õppijatele kättesaadavat **e-õpet**, mis on täpselt kohandatud koolituseesmärkidega;
- uurida **kaasaegse tehnika** võimalusi, näiteks virtuaalne kontaktõpe ja laiendatud tegelikkuse võimalused;
- kasutada rohkem lühikesi, ajakohastatud ja konkreetseid **ühete teemat käsitlevaid e-koolitusi**, et vastata õiguspraktikute pakilistele vajadustele seoses mingi konkreetse juhtumiga;
- tagada, et **koolitajaid koolitatakse** ära kasutama e-õppe meetodite kõiki võimalusi;
- **hinnata** iga koolitust osalejate rahulolu, pädevuse lisandumise ja vajaduse korral nende tegevuse tulemuslikkusele avalduva mõju alusel.

Komisjoni tegevus:

- kui see on asjakohane, kasutada ELi toetust saanud tegevuses **ühist hindamisvormi**;
- lisada Euroopa e-õiguskeskkonna portaali³⁹ **Euroopa koolitusplatvorm**: õiguspraktikute koolitusvõimalusi puudutav teabepunkt ja ühtne juurdepääsupunkt, kust on võimalik otsida ELi õigust puudutavaid iseõppematerjale.

³⁶ Vt Euroopa õigusosalase koolituse võrgustiku suunised õigusosalase koolituse tavade hindamise kohta; <https://bit.ly/2UDmqtX>

³⁷ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=9f252d82-8ef4-4f6e-b562-372f9fa50096>

³⁸ <http://www.ejtn.eu/Methodologies--Resources/Training-Methods>

³⁹ https://e-justice.europa.eu/content_european_training_platform-37158-en.do

6. NOORPRAKTIKUTE ÕIGUSKOOLITUSE EDENDAMINE

Uutele õiguspraktikutele tuleks nende alusõppe käigus anda **põhiteadmised ELi õigussüsteemist ja õiguskultuurist**⁴⁰. See peaks aitama neil praktikas mõista ELi õiguse rolli riigisisestes õigussüsteemides, õigusriigi alast õigustikku ja oma rolli Euroopa õiguspraktikuna. Alusõpe (kui see on olemas) peaks seetõttu sisaldama piisavalt ELi õigust, põhiõigusi, õigusriigi põhimõtteid, kohtuniku ametioskusi ja keeleoskusi puudutavat kvaliteetset koolitust. ELi õiguse süsteemseid elemente käsitlev koolitus⁴¹ peaks olema ühtlustatud.

Koolitajate tegevus:

- tagada, et iga **alusõppe õppekava** sisaldab ELi õigust käsitlevaid mooduleid, mis on lisatud siseriikliku õiguse alasesse koolitusse või vajaduse korral eraldiseisvad;
- lisada uutele õiguspraktikutele pakutava õigusosalase alusõppe pakkumisse standardkomponentidena **õigusriiki ja ELi põhiõiguste hartat käsitlev ELi õigustik ning kohtuniku ametioskused**;
- tagada, et kõik tulevased või äsja ametisse nimetatud kohtunikud ja prokurörid osaleksid alusõppe käigus **piiriüleises vahetuses**;
- muuta Euroopa õigusosalase koolituse võrgustiku vahetusprogramm **AIAKOS tulevaste ja äsja ametisse nimetatud kohtunike ja prokuröride**⁴² jaoks alusõppe pakkumise standardkomponendiks. Riiklikud õigusosalast koolitust pakuvad asutused peaksid olema nende korraldamisel abiks;
- muuta **õiguskeele kursused** alusõppe pakkumise standardkomponendiks.

7. JAGATUD VASTUTUSE SUURENDAMINE

Vastutus õigusosalase koolituse eest on jagatud liikmesriikide, koolitajate, riiklike ja Euroopa õigusvaldkonna kutseorganisatsioonide ja ELi vahel. **Vaja on kõigi asjaosaliste suuremat pühendumist.**

Esmane vastutus lasub riikide sidusrühmadel

Riikide koolituspakkujad, justiitsministeeriumid, kohtute ja prokuratuuride haldamise nõukojad ning reguleeritud kutsealade asutused on kõik peamised toimijad, kes tagavad, et koolitus vastab **praktikute vajadustele**. Kättesaadavaks tuleb teha piisavad **vahendid** nii eelarve kui ka koolituse korraldava personali osas ja õiguspraktikutele tuleb anda piisavalt aega koolitustel osalemiseks. Kohustuslike koolituskvootide kehtestamine aitab tagada, et

⁴⁰ Koolitus tulevastele või äsja ametisse nimetatud praktikutele.

⁴¹ ELi õiguse üldpõhimõtted ja õiguskaitsevahendid, Euroopa Liidu Kohtu roll, kuidas õigusosalane koostöö toimib, kust leida asjakohast teavet ja vorme jne.

⁴² Programm AIAKOS ühendab eri liikmesriikide tulevase või äsja ametisse nimetatud kohtunikke õiguskoolitusasutuses või kohtutes/prokuratuurides, et edendada vastastikust arusaamist erinevatest Euroopa õiguskultuuridest ja -süsteemidest ning suurendada nende teadlikkust nende (tulevase) töö Euroopa mõõtmest.

seada näha osana tavapärasest töökorrast. **Teavet** riiklike ja ELi tasandi koolituste kohta tuleb ennetavalt levitada ja osalemist toetada.

Tõelise koolituskultuuri loomise tuleks kaasata **õigusvaldkonna ametite juhid ja kõrge positsiooniga liikmed**. Vaja on muutust suhtumises, et kohtuorganid ja kutseühendused muutuksid **õppivateks organisatsioonideks**, kus koolitust peetakse investeeringuks ja mitte igapäevase töö häirimiseks.

ELi õiguse ekspertide võrgustikud

Õiguspraktikud ei pea tundma kõiki ELi õigusnorme peensusteni, kuid nad peavad neid vajaduse korral järgima. Neil peaks olema võimalik toetuda **kolleegile**, kes saab pakkuda **teadmisi ja abi ELi õiguse küsimustes** täiesti sõltumatult ning kes kuulub selleks riiklikul tasandil loodud võrgustikku. See on liidu õiguse kohtukoordinaatorite võrgustike tunnustatud lisaväärtus.

Euroopa õiguslase koolituse võrgustiku ainulaadne roll

Euroopa õiguslase koolituse võrgustik on oma liikmete kaudu kõige sobivam koordineerima ELi õiguse alast riiklikku koolitustegevust ning töötama välja kohtunike ja prokuröride piiriülest koolitust, sealhulgas vahetusi⁴³. Selle üheksast „kohtunike koolituse põhimõttest“⁴⁴ on saamas hea õiguskoolituse ülemaailmne mudel. See vajab stabiilset ja piisavat rahastamist.

ELi tasandi osalejad on olulised teadmiste edasikandjad

Euroopa Õigusakadeemia (ERA) ja **Euroopa Avaliku Halduse Instituut (EIPA – Luxembourg)** aitavad parandada teadmisi ELi õigusest. Nad peaksid veelgi suurendama oma koolituste arvu, tagama tegevuse kvaliteedi ja edendama väljundite ülekantavust.

ELi õiguse alase koolituse parandamisel on oluline roll ka **õiguspraktikute võrgustikel**, nagu advokaatide puhul **Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu (CCBE)**, notarite puhul **Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE)** ja kohtutäiturite puhul **Euroopa Kohtutäiturite Liit (UEHJ)**. Need on olulised käesoleva strateegia täielikuks rakendamiseks, tagades, et nende liikmed kasutavad ja taaskasutavad loodud materjale, ning edendades koolitustegevuse üleriigilist elluviimist. Kogemuste vahetamine eri liikmesriikidest pärit koolitajate vahel peaks võimaldama neil tegeleda puudujääkidega oma koolituses, olla innovaatiline ja tugineda headele tavadele, millel on tõendatud tulemused.

Euroopa õiguspraktikute võrgustikud, mis keskenduvad ELi õiguse üksikutele valdkondadele, etendavad samuti teadmiste edasikandjatena olulist rolli.

---

⁴³ Nõukogu järeldused „Õigusvaldkonna töötajate koolitamine: tähtis vahend ELi õigustiku konsolideerimiseks”; (2014/C 443/04).

⁴⁴ http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_ET.pdf

Komisjoni toetus

Komisjon toetab **kvaliteetseid Euroopa mõõtmega koolitusprojekte** õigusprogrammi ja muude asjakohaste rahastamisskeemide kaudu⁴⁵. See toetab teadmiste edasikandjate, sealhulgas koolitajate koolitamist ning edendab koolitajate piiriüleseid konsortsiume. Sellega edendatakse veelgi kõnealusel valdkonnas tegutsevate võrgustike tööd, soodustatakse nende koostööd konverentside kaudu ning edendatakse kaasaegse tehnoloogia kasutamist ja Euroopa e-õiguskeskkonna portaali.

Komisjon toetab **projekte, mis käsitlevad ELi prioriteetseid valdkondi**, katsetavad uusi ideid ja vastavad konkreetsetele juhtumipõhiste vajadustele. Komisjon pöörab suurt tähelepanu koolitusvajaduste hindamisele ja tulemuste jätkusuutlikkusele. Komisjon nõuab, et ELi kaasrahastamisest kasu saavad koolitajad pingutaksid rohkem, et tagada koolituse ja muude väljundite kestvus. Komisjon kasutab kõiki finantsmääruses sätestatud vahendeid, et lihtsustada nii juurdepääsu ELi rahastamisele kui ka taotluste esitamise ja toetuste haldamise protsesse⁴⁶.

Meetmete suunamine õiguspraktikutele väljapool ELi

Euroopa õigusala koolitus keskendub ELi õiguspraktikutele. Aastate jooksul on koostööd siiski laiendatud ELi **kandidaatriikidele ja potentsiaalsetele kandidaatriikidele** ning teistele riikidele, kes on väljendanud huvi tutvuda ELi õiguskultuuriga,⁴⁷ et parandada oma kohtusüsteemide toimimist. Eelkõige on kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides⁴⁸ vaja koolitusi õigusriiki käsitleva ELi õigustiku alal, kuna nad peavad ELiga ühinemise ettevalmistamisel seadma esikohale demokraatia edendamise, õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste austamise.⁴⁹

Komisjon julgustab eelkõige **Lääne-Balkani** piirkonna õiguspraktikute osalemist piiriülesel õiguskoolitusel. ELi toetus piirkonnas on suunatud sidususe ja jätkusuutlikkuse tagamisele ning probleemide lahendamisele, tuginedes usaldusväärsele koolitusvajaduste hindamisele ja konkreetsetele probleemidele suunatud (mitte rahastajatest sõltuvale) lähenemisviisile. Lääne-Balkani õiguskoolitajate struktuurset koostööd tuleks veelgi tugevdada nii piirkondlikul tasandil kui ka ELiga. Vajaduse korral peaks see hõlmama Euroopa õigusala koolituse võrgustiku kui eksperditeadmisi koondava keskuse rolli tugevdamist, sest see võiks toetada suutlikkuse suurendamist ja meetodika parandamist.

---

⁴⁵ Nende hulka kuuluvad komisjoni ettepanekud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste kohta, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) (COM(2018) 382), liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm Erasmus (COM(2018) 367), õiguste ja väärtuste programm (2021–2027) (COM(2018) 383), keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) (COM(2018) 385), ELi pettustevastase võitluse programm (COM(2018) 386) ja ühinemisele abi rahastamisvahend (IPA III) (COM(2018) 465).

⁴⁶ Vt joonealune märkus 4 leheküljel 44.

⁴⁷ Ühisteatis „Euroopa naabruspoliitika läbivaatamine“ (JOIN(2015) 50 final); „Idapartnerluse poliitika pärast 2020. aastat: vastupanuvõime tugevdamine – idapartnerlus, mis toob kasu kõigile“ (JOIN(2020) 7 final).

⁴⁸ Komisjoni teatis „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020) 57 final).

⁴⁹ Nõukogu järeldused laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta (7002/20).

Demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi tugevdamiseks võiks püüda saavutada täiendavat sünergiat ELi rahastatavate õiguskoolituse algatustega **muudes ELi mittekuuluvates riikides**, eelkõige Aafrikas ja Ladina-Ameerikas⁵⁰.

Kestlikkus

ELi fondide toetusega⁵¹ valminud ning riiklike ja ELi tasandi koolitajate jagatud **koolitusmoodulite, pakettide ja väljaannete**, näiteks käsiraamatute ja juhendite levitamine, kasutamine, taaskasutamine, ajakohastamine ja riigi olukorrale kohandamine on tungivalt soovitatav, samuti teadmiste edasikandjate, sealhulgas koolitajate koolitamine.

Järelevalve

Komisjon jätkab **aruannete** esitamist edusammudest õiguspraktikute koolitamisel ELi õiguse valdkonnas. Komisjon arutab koos sidusrühmadega, kuidas parandada andmete kogumist ja analüüsi.

---

⁵⁰ „Tervikliku Aafrika-strateegia loomine“ (JOIN(2020) 4 final); „Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond ühised jõupingutused ühise tuleviku nimel“ (JOIN(2019) 6 final).

⁵¹ nt *Training guide on the rule of law for judges and prosecutors* (http://www.ejtn.eu/PageFiles/16144/2019-056-Training%20guide-v5_FINAL.pdf); *Rule of law in Europe – perspectives from practitioners and academics* (http://www.ejtn.eu/PageFiles/16144/2019-056-RoL%20Manual-170x240-WEB_FINAL.pdf), *EU environmental law training package* (https://ec.europa.eu/environment/legal/law/training_package.htm).

Soovitused:

- **kõik liikmesriigid** – luua ELi õiguse koordinaatorite riiklik võrgustik kohtunike ja prokuröride jaoks; edendada piiriülest koostööd selliste võrgustike vahel;
- **muud õigusvaldkonna ametid** – luua sarnaseid ametikohti, et toetada töökohal toimuvat vastastikust õpet.

Sidusrühmade tegevus:

- **Euroopa õigusosalase koolituse võrgustik** – pakkuda kohtunikele ja prokuröridele **kvaliteetseid koolitusi**, sealhulgas e-õpet, võtta arvesse kohtutöötajate spetsiifilisi vajadusi ja suurendada ELi tasandil saavutatud tulemuste mitmekordistavat mõju, suurendades oma liikmetele pakutavat ELi õiguse alast koolitust;
- **ELi tasandi võrgustikud, koolitajate ja õiguspraktikute organisatsioonid** – edendada, koordineerida ja/või korraldada **piiriülest koolitustegevust**, sealhulgas interaktiivseid veebikoolitusi, mitmekordistades samal ajal koolituse mõju.

Komisjoni tegevus:

- toetada **koostööd sidusrühmade vahel**, et aidata kaasa käesoleva strateegia eesmärkide saavutamisele;
- anda ELi rahalist toetust **kvaliteetsetele projektidele**, mis tegelevad konkreetsete koolitusvajadustega **jätkusuutlikult**, ning õigusprogrammi kaudu Euroopa õigusosalase koolituse võrgustikule;
- luua koostöös sidusrühmadega täiustatud **järelevalve** süsteem.

8. KOKKUVÕTE

Käesolevas 2021.–2024. aasta Euroopa õigusosalase koolituse strateegias sätestatakse raamistik ambitsioonikate põhimeetmete jaoks, et edendada ELi õiguse nõuetekohast ja tõhusat kohaldamist. Selle eesmärk on tugevdada Euroopa ühist õiguskultuuri, mis põhineb õigusriigi põhimõttel, põhiõigustel ja vastastikusel usaldusel.

Strateegia edu tagamiseks kutsub komisjon kõiki sidusrühmi – justiitsministeeriume, kohtute ja prokuratuuride haldamise nõukodasid, eneseregulatsiooniga kutsealade nõukodasid, Euroopa õiguspraktikute ühendusi, riiklikke ja ELi tasandi koolitajaid, ELi institutsioone ja asutusi – üles seadma kindlaks eesmärgiks strateegia kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete eesmärkide saavutamise.

Komisjon jälgib korrapäraselt strateegia rakendamist ja teeb koostööd teiste ELi institutsioonidega, et tagada eesmärkide saavutamiseks vajalik poliitiline toetus.